

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**HISTORIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MHI-R1**

MAJ 2016

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Korzystanie ze źródła kartograficznego (II 7 P).

Schemat punktowania

1 p. – za podanie nazwy i uzasadnienia.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Aleksandria

Przykładowe uzasadnienie

Na planie zaznaczono latarnię morską na wyspie Faros, jeden z siedmiu cudów świata starożytnego.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wyciąganie i przedstawianie wniosków wynikających z porównania (III 2 P).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W źródle 1. sukcesy i umiejętności sportowe są uznane za całkowicie nieistotne, zwłaszcza w kontekście potrzeb wojennych. W źródle 2. odpowiednie reprezentowanie Aten na igrzyskach olimpijskich jest uznane za istotny czynnik, przekonujący o możliwościach finansowych państwa. Sukces na igrzyskach jest traktowany jako ważny argument w rywalizacji o dowództwo nad wojskiem.

Zadanie 3. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość terminu historycznego (I 2 R).
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Triumwirat.

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Wskazuje przyczyny kryzysu republiki rzymskiej (II 2 P).
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie dwóch przyczyn społecznych i dwóch przyczyn politycznych.
1 p. – za podanie dwóch przyczyn społecznych lub dwóch przyczyn politycznych.
0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedźPrzyczyny społeczne

- Sytuacja niewolników.
- Kwestia agrarna – ubożenie drobnych rolników, kształtowanie się nowej grupy społecznej w Rzymie – proletariatu.

Przyczyny polityczne

- Konflikt pomiędzy popularami i optymatami w sprawie rozwiązania sprawy agrarnej.
- Konflikt pomiędzy Rzymem a sprzymierzeńcami o prawo obywatelstwa rzymskiego.

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za uzasadnienie z odwołaniem się do obu źródeł.
1 p. – za uzasadnienie z odwołaniem się do jednego źródła.
0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Źródło 1. przedstawia typową zabudowę miasta lokowanego na planie niemieckim, o którym informuje źródło 2 (prawo wójta do posiadania młynów i dworzyszcz). Świadczą o tym m.in.: regularna zabudowa, układ ulic przecinających się pod kątem prostym, rynek, obwarowania i fortyfikacje jako granice miasta.

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Znajomość terminu historycznego (I 5 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Niewola awiniońska/ babilońska niewola papieży/ schizma zachodnia.

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie obu informacji: właściwej nazwy i cechy.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Nazwa stylu

Renesansowy.

Przykładowe cechy

Antropocentryzm, nagość ludzkiego ciała, kontrapost, zachowane proporcje.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Uogólnianie informacji z mapy (II 5 P).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za sformułowanie właściwego tytułu mapy, który zawiera dwa elementy: temat i czas.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Europa w czasie wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648.
- Przebieg działań wojennych podczas wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648.

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Znajomość terminu historycznego odnoszącego się do nowożytnej państwowości (I 11 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Absolutyzm oświecony.

Zadanie 10. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość czasu panowania władców (I 6).
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Aleksander I Romanow.

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Porównywanie i wartościowanie różnych poglądów na temat postaci historycznej (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź wyjaśniającą przyczyny różnych ocen Wielopolskiego.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Dwie różne oceny działalności Aleksandra Wielopolskiego mogły wynikać:

- Ze stopnia represji zaborców wobec Polaków (im silniejsze represje, tym lepiej oceniano Wielopolskiego).
- Z nasilenia dążeń niepodległościowych/ patriotycznych (im silniej zaznaczały się dążenia niepodległościowe Polaków, tym gorzej oceniano działalność Wielopolskiego).

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za uzasadnienie z odwołaniem do dwóch elementów graficznych.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe uzasadnienie

O propagandowym charakterze ilustracji świadczy jej pozytywna symbolika – kobieta (Marianna – symbol Francji, czapka frygijska na jej głowie) przynosi ludom czarnego ładu bogactwo (róg obfitości), edukację i wiedzę (książka), cywilizację (narzędzia rolnicze), ład i porządek (żołnierz).

Zadanie 13. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość głównych postaci związanych ze stosunkami międzynarodowymi po II wojnie światowej (I 21 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

2 p. – za wyjaśnienie celu z odwołaniem do min. dwóch elementów graficznych plakatu.

1 p. – za wyjaśnienie celu z odwołaniem do jednego elementu graficznego lub bez odwołania.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Propagandowym celem plakatu było zachęcanie przez władze komunistyczne do głosowania w referendum „3 x TAK”, które miało dokonać legitymizacji władzy komunistycznej w Polsce. Celem było również napiętnowanie przeciwników nowego systemu władzy. Świadczą o tym elementy graficzne plakatu:

- TAK dla usunięcia senatorów – likwidacja senatu;
- TAK dla usunięcia obszarników i fabrykantów – przeprowadzenie reform gospodarczo-społecznych;
- TAK dla usunięcia Niemców – utrwalenie zachodniej i północnej granicy Polski.

Zadanie 15.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Sytuowanie opisywanych wydarzeń w czasie (II 1 P).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość terminologii z dziedziny kultury i sztuki (I 9).
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie właściwego terminu.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Pop-art.

Zadanie 16. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie właściwej nazwy i roku wydarzenia.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Rozpad ZSRR/ Związku Radzieckiego/ Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, 1991.

Część II

Zadanie 17. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie obu nazw.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Nazwa kapłanek

Westalki.

Nazwa cywilizacji

Rzymska.

Zadanie 18. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Formułowanie oceny i jej uzasadnianie (I 5 – 6).
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Wojna stuletnia.

Zadanie 19.1. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość najważniejszych postaci i dynastii (I 6).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Elżbieta Habsburg.

Zadanie 19.2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość najważniejszych postaci i dynastii (I 6).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Bona Sforza.

Zadanie 20. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Analiza różnorodnych źródeł zgodnie z wymogami warsztatu historycznego (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za prawidłową odpowiedź zawierającą oba elementy: imię i nazwisko oraz nazwę powstania.

1 p. – za prawidłową odpowiedź zawierającą jeden element: imię i nazwisko albo nazwę powstania.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi

Emilia Plater.

Powstanie listopadowe.

Zadanie 21. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi

1 – F

2 – P

3 – P

Zadanie 22.1. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Dostrzega przemiany w świadomości Europejczyków (I 15 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Kodeks Napoleona.

Zadanie 22.2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą rozstrzygnięcie i uzasadnienie.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Tak, obowiązywał, ponieważ na ziemiach polskich Napoleon stworzył zależne od siebie Księstwo Warszawskie, którego system prawny był wzorowany na francuskim.

Zadanie 23. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość terminu historycznego odnoszącego się do II wojny światowej (I 22 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Cichociemni.

Część III**Zadanie 24. (0–20)**

Wiadomości i rozumienie. Korzystanie z informacji. Tworzenie informacji.	Tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej na zadany temat (I–III R).
--	---

Ocenianie zadania rozszerzonej odpowiedzi z historii polega na przyporządkowaniu wypracowania do jednego z czterech poziomów. Wypracowanie, które nie spełnia wymogów poziomu I, jest oceniane na 0 punktów.

Zdający otrzymuje za zadanie rozszerzonej odpowiedzi maksymalnie 20 punktów, jeżeli napisał wyczerpującą, logiczną i spójną pracę, poprawną pod względem merytorycznym i językowym.

Istotne znaczenie ma poprawność informacji podanych przez zdającego w wypracowaniu. Zamieszczenie informacji niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu to wypracowanie oceniane jest na 0 punktów.

Temat 1.

Scharakteryzuj i oceń politykę Katarzyny Wielkiej względem Rzeczypospolitej.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- wszechstronnie przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;
- posługiwał się ze zrozumieniem terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, sytuację międzynarodową oraz związki między nimi;
- świadomie odniósł się do historiografii, zwracając uwagę na różne stanowiska prezentowane przez historyków (np. Pawła Jasienicy, Henryka Samsonowicza);
- sformułował wnioski;
- sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, która świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;
- ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną, np. sejm repninowski, sprawa dysydentów, rządy ambasadorów, zjazd w Kaniowie;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym, zaproponował cezury wewnętrzne w opisywanym zagadnieniu, np. relacje polsko-rosyjskie od elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego do I rozbioru Polski i po 1772 r.;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów: politycznych, społecznych, kulturowych (np. ukazał wpływ zmieniającej się sytuacji międzynarodowej na zmiany w polityce carycy Katarzyny wobec Rzeczypospolitej);
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- przedstawił w ujęciu statycznym faktografię związaną z tematem, właściwie określając ramy chronologiczne (np. od elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego do trzeciego rozbioru Polski);
- opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia, np. wpływ Katarzyny na elekcję Stanisława Augusta Poniatowskiego, skutki konfederacji targowickiej;
- prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną, np. prawa kardynalne, wojna w obronie Konstytucji 3-go Maja, rzeź Pragi;
- podjął próbę sformułowania wniosków.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- podał jedynie kilka faktów (niekoniecznie uporządkowanych) dotyczących polityki Katarzyny Wielkiej względem Rzeczypospolitej, na ogół bez wskazania związków między nimi, np. elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego, rozbiory;
- poprawnie usytuował zagadnienie w czasie.

Temat 2.

Scharakteryzuj proces emancypacji kobiet od końca XIX wieku do początków XXI wieku.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- przedstawił wszechstronnie zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posługując się ze zrozumieniem terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz związki między nimi (np. wpływ uwarunkowań związanych z kulturą, tradycją, poziomem zamożności społeczeństwa na postrzeganie pozycji i roli kobiety w różnych państwach na świecie);
- świadomie odniósł się do historiografii (np. Maria Bogucka, Norman Davies, Wojciech Roszkowski);
- sformułował wnioski i podsumował rozważania.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonawszy trafnej i celowej selekcji faktów, która świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym. Dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów: politycznych, ideologicznych, gospodarczych;
- wykazał się znajomością takich postaci jak, np. Evita Peron, Indira Gandhi, Margaret Thatcher, Eliza Orzeszkowa, Maria Skłodowska-Curie, Anna Walentynowicz, Hanna Suchocka;
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- przedstawił faktografię, która jest potrzebna do omówienia problemu zawartego w temacie wypracowania;
- opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia, np. emancypacja kobiet jako pośrednia konsekwencja wojen, wpływ ideologii komunistycznej na aktywizację zawodową kobiet;
- prawidłowo zastosował terminologię historyczną, np. sufrażystki, feminizm, rewolucja seksualna;
- podjął próbę sformułowania wniosków.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- podał jedynie kilka faktów (niekoniecznie uporządkowanych) na ogół bez wskazania związków między nimi, np. przyznanie praw wyborczych kobietom, udział kobiet w życiu politycznym i społecznym po II wojnie światowej;
- poprawnie usytuował zagadnienie w czasie i w przestrzeni.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnił również poprawność językową i stylistyczną.